

STICHTING STEUNFONDS "KENYA PROJECT"

Secretariaat
Rijdsijk 152
4871 JM Etten-Leur
Tel 06 30311406

Reisverslag 5 oktober tot 24 oktober 2023. Kenya Project

Per dag schrijven Theo en Lodewijk een verslag voor de achterblijvende bestuursleden. Dit verslag is een samenvatting hiervan.

De reis was redelijk gerieflijk, stoelen met extra beenruimte en een overnachting in Nairobi, want de dienstregeling is zodanig veranderd dat er anders urenlang in Nairobi op de aansluiting naar Kisumu gewacht moet worden. Daar kwamen we nu de volgende dag in de middag aan.

Daar eerst de bankzaken geregeld: geld halen omdat pinnen erg duur is in Kenia. Daarna gaan we met **Norah, een van de twee de hoofdcördinatrices**, naar advocaat mrs. Dima om te spreken over de verkoop van het guesthouse. Die ziet verkoop wel zitten, weet meerdere potentiële kopers, maar bij navraag blijft er slechts één over. Met haar wordt een afspraak gemaakt. Later blijkt deze dame zonder kennisgeving weg te blijven.

We blijven moed houden.

Dan met Norah naar het guesthouse om over de lopende zaken te praten. Er is een nieuwe biovergister voor het afvalwater aangelegd. Het ziet er allemaal wel netjes uit, met een nieuwe omheining omdat de buurman een deel van het terrein heeft geclaimd en gelijk heeft gekregen van de rechter. De erfgrans loopt nu dwars door de hal!

In het guesthouse worden soms kamers verhuurd, waardoor de dames die het onderhouden, eten kunnen kopen en het guesthouse een bewoonde en meer verzorgde uitstraling heeft.

In het gesprek met Norah vertelde ze dat de landissues veel werk met zich meebrengen en veel tijd kosten. Door een (aangestoken) brand van het kadaster in Kisumu, zijn veel eigendomsbewijzen verloren gegaan en dreigen de weduwen hun gekochte land weer kwijt te raken.

Ten eerste moeten ze als zelfhulpgroep geregistreerd zijn. Dit certificaat moet jaarlijks

verlengd worden. Dat kost geld, maar als de uitgestelde betaling over een paar jaar ingehaald moet worden, is het veel duurder. Ten tweede moeten ze bij de belasting een PIN registratie hebben. Ook die moet jaarlijks verlengd worden. Aan deze twee ontbreekt het in veel gevallen.

Dan moet de grond gekocht zijn van iemand die eigenaar was. Dit is in sommige gevallen niet zo, of de voormalige eigenaar is intussen overleden en de erfgenaam wil niet meewerken, soms alleen tegen betaling, om de zg. title deeds op de naam van de weduwengroep te krijgen.

Hier blijken in het verleden veel fouten gemaakt te zijn, die maar ten dele, en met veel moeite hersteld kunnen worden. Als er op de grond, die niet hun eigendom is, een gebouwtje is gezet, wordt dat weer afgebroken en elders met dezelfde materialen op een nieuw aangeschaft stuk weer opgebouwd. Eigenlijk jammer dat we pas echt tegen dit soort problemen aanlopen als we er zijn. Daarom is zo een gesprek, vooruitlopend op de dorpsbezoeken voor ons belangrijk. Inhoudelijk bespreken we dit dus vervolgens in elk dorp.

Bij het bezoeken van de dorpen is in elk dorp goed nagevraagd of ze de goede papieren hadden en is de te volgen procedure uitgelegd. Hierin is deze keer veel tijd en geld gaan zitten want als er geld nodig was om de papieren te krijgen, hebben we dat ter plaatse gegeven, als stimulans om het zo spoedig mogelijk in orde te krijgen. Uiteraard waren ze hier erg blij mee.

Een ander belang van persoonlijk contact bleek ook weer in het **gesprek met Norah**.

Wij vinden dat ze tekort schiet in de communicatie met ons; de notulen van de vergaderingen van de weduwen blijven vaak erg lang weg, de beantwoording van vragen blijft soms achterwege. Ze legt uit waar de problemen zitten: internet via een buurman, geen stroom, slecht zien door verkeerde medicijnen voor haar diabetes.

De ontbrekende notulen brengt ze op de grote gezamenlijke vergadering mee.

We spreken over wat Norah van de resultaten van de dorpen vindt en vragen haar advies hoe wij het best in de dorpen kunnen reageren. Dat leidde ertoe dat we de dorpen **Alendu**, **Kogola** en **Katito** bezochten, maar **Nduru** niet. Norah vond dat ze daar dit jaar onvoldoende hadden gepresteerd en ook met de rapportage in gebreke bleven. Wel zullen ze gedurende de afbouw periode schoolgeld blijven ontvangen, de kinderen mogen niet lijden onder het tekortschieten van de ouders.

Norah

Met **Anne (de andere hoofdcoördinator) is ook een persoonlijk gesprek gevoerd**.

Zij kampt met dezelfde problemen als Norah: gebrek aan stroom en aan wifi, zij moet naar Nyamonye om email te kunnen lezen. Daarom gebruikt ze liever whatsapp. Zij stuurt regelmatig verslagen van de bijeenkomsten, maar vaak krijgen we of cijfers, of tekst. In beide gevallen is de uitleg minimaal, of afwezig. Ook Anne dringt overal aan op groepsregistratie en eigendomsbewijzen, maar ook hier gaat het moeizaam.

Het zou mooi zijn als de bestuursleden van **East en West** meer onderling contact hebben, ze zouden elkaar tips kunnen geven. Dit contact wordt bemoeilijkt door de hoge kosten, de reizende partij moet een bus huren voor veel geld en de ontvangende groep moet een maaltijd voor allemaal betalen.

Dit bleek tijdens de **gezamenlijke vergadering van East en West**, die wij tijdens ons bezoek hebben geregeld en betaald. Toen is er gelukkig heel wat kennis uitgewisseld. West vertelde o.a. hoe ze behoorlijk geld verdienen met broodjes bakken en verkopen, soms huis aan huis, maar ook door middel van een contract met een school die de leerlingen hiermee van een schoollunch voorziet.

Norah heeft de procedure voor het verkrijgen van de title deed en greencard, zoals het officiële papier heet, nog eens duidelijk uitgelegd.

Uit diverse verslagen bleek dat door de weersomstandigheden ook dit jaar de oogsten vaak minimaal waren en dat de vrouwen moeite hebben om rond te komen.

We hadden al besloten om noodhulp te geven en in de gezamenlijke vergadering is besproken in welke vorm dat dan zal zijn. West wilde voedsel en East tevens extra schoolgeld, daarom is besloten alle deelnemende weduwen, zo'n 200 per streek, dus 400 totaal, elk 3000 Ksh te geven. Het totale aantal blijft ongeveer gelijk, door sterfte vallen er af maar daar komen weer anderen voor in de plaats.

Bij het bezoeken van de dorpen bleek dat succes vaak afhangt van de mensen in de groep of soms van één persoon. Ook de ligging is vaak bepalend of een activiteit succes heeft. Bv. In **Awasi** stopte de varkensfarm nadat de verzorgster is overleden. In de meeste dorpen worden de ossen voor eigen gebruik gehouden en niet verhuurd.

Er blijken nog al eens vrouwen niet met de ossen of de ezels om te kunnen gaan. Dan zoeken ze een oplossing door een mannelijke kracht in te huren, die het wel kan. Of ze volgen een cursus, omgaan met ezels, maar dat is niet altijd afdoende. En soms lukt het boven verwachting goed, zoals in **Alendu**. Hier werkt ook de microfinanciering goed.

Katito is een goede groep Enthousiast en ijverig. Ze verdienen geld met de tent .Ook de microfinanciering, de oven en de ezels brengen geld op. En het wordt nog goed opgeschreven ook!

De tent is opgezet voor ons bezoek. Op de voorgrond is een greppel gegraven tegen het water.

Kogola is in dezelfde tijd als Katito begonnen. Deze groep had een moeizame start. Ze hebben nu een pindamolenaar waar ze veel van verwachten en gaan zelf pinda's verbouwen omdat die duur zijn. De tentinkomsten lopen terug door te veel concurrentie.

Reru krijgt voor het laatste jaar schoolgeld, ze zijn afgebouwd. Hoewel ze slechte tot geen oogst hadden door overstroming van de rivier, doen ze het op andere gebieden goed: Tentverhuur en microfinanciering brachten geld op. Er is een lekke waterput, ze krijgen nog een nieuwe. Kippenfarms hebben te lijden van de hoge voerprijs. In Reru hadden ze nieuwe kippen gekocht, die werden gestolen. In sommige dorpen zijn ze dan ook een aanzienlijk bedrag kwijt aan wachtmannen.

In **Mageta** eiland hebben ze een paar jaar geleden een boot gekregen. Omdat het erg veel geld was, ook ten opzichte van de anderen, moesten ze een deel terugbetalen. Dat hebben ze binnen de gestelde tijd gedaan! Dit geld blijft uiteraard in Kenia en komt weer aan de groep ten goede.

In **Madiany** doen ze het redelijk goed maar de verslaglegging is slecht. Ze zouden les moeten krijgen van Dorian, die het wel kan en ook wil doen.

Ook in **Bondo** zijn we deze keer voor het laatste. Het is een oudere groep, die veel financieel verslag legt en een eigen bankrekening heeft. Ook hier ups en downs maar over het geheel toch positief en we hebben goed afscheid genomen.

Siaya is een stuk grond aan de kerk kwijtgeraakt. Die liet de oogst van het land halen dat door de weduwen bewerkt was! Met alles wat ze hebben wordt geld verdiend: oven,

microfinanciering, ezels en tent en stoelen worden ingezet om mee te cateren, Rosemary is de drijvende kracht die de tent en keukenspullen huurt van de weduwen en de vrouwen inhuurt als arbeidskrachten. Goeie formule.

De tent in Siaya met Rosemary op de voorgrond

In **Ojolla** gaat het wat minder, vooral doordat er nogal wat ziekte in de leiding is. Ze gaan nu bomen planten. Ze zijn veel geld kwijt aan de wachtman die over de eigendommen waakt.

Op de helling van een heuvel, vol met rotsblokken, worden bomen geplant

Tijdens **de vergadering met de leiders van East** werd onder meer besproken hoe ze de opbrengst van de verkoop van het Korowe land willen besteden. Er kan extra schoolgeld voor praktijkcursussen gegeven worden, maar vooral willen ze een eigen tractor. Een enorme uitgave, ver boven de normale begroting, maar de verwachtingen zijn hoog gespannen en ze leggen er zelf maandelijks geld voor op zij. Zij moeten nog een goede begroting van de exploitatie leveren en een offerte, maar het ziet er naar uit dat ze hun zin krijgen. (En inderdaad, aan het eind van het jaar is de tractor geleverd!) Na nog wat "cadeautjes": een waterput voor Reru, een reparatie van de maismolen in Bondo, extra schoolgeld voor praktijkcursussen en niet te vergeten 3000 Ksh pp voor noodhulp, werd de terugreis ondernomen. Een niet onbelangrijk detail: nergens is er bij de weduwen gegeten, ondanks soms aandringen en er is niemand ziek geworden!